

Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

Artykuł:

Subwencje Ministerstwa Rolnictwa dla wycieczek rolniczych na P.W.K.

Źródło:

Przemysł i Handel Rok 10 1929 zeszyt 40, strony 1685-1687

Artykuł udostępniony cyfrowo w ramach zadań projektu pt. „Digitalizacja i udostępnianie online »Bibliografii gospodarki Wielkopolski 1919-39« H. Maciejewskiej”
(SONB/SP/550684/2022)

lub 3 sygnatarjuszy, wielostronne układy celne (i wogóle wielostronne układy gospodarcze, zmieniające w jakikolwiek sposób dotychczasowy status quo we wzajemnych stosunkach między państwami na tem polu), muszą zawierać dokładne warunki ich wejścia w życie, ściśle terminy prekluzyjne, obfitą kazuistykę proceduralną. A i to, zdarza się, iż trzeba wobec konieczności życiowych „interpretować” poszczególne ustępy tych układów w ten sposób, iż np. decyzyja, która w myśl wyraźnego przepisu układu ma zapaść przed dniem 1 września, zapada... dn. 11 września...

Ale czegoż się nie robi dla współpracy gospodarczej między narodami?

Reasumujemy: wypracowuje się w chwili, którą przeżywamy, nowa procedura rokowań gospodarczych, przystosowana do nowych zamierzeń polityczno-handlowych, o których już dziś głośno w Europie. Przyszłość dopiero pokaże, o ile merytoryczne zamierzenia potrafiły dać odpowiednie wyniki przy pomocy tych środków negocjacyjnych, jakich dotąd używa się w regulowaniu stosunków między narodami.

Dr. Tadeusz Lychowski

ŻYCIE GOSPODARCZE

GÓRNICtwo I PRZEMYSŁ

GÓRNICtwo WĘGLOWE

STAN PRZEMYSŁU WĘGLOWEGO W SIERPNIU 1929 R.¹⁾ — Konjunktura dla polskiego przemysłu węglowego w sierpniu kształtowała się nadal pomyślnie, do czego przyczynił się znaczny wzrost eksportu, oraz utrzymanie się zbytu węgla wewnątrz kraju na dość wysokim poziomie zeszłego miesiąca.

Podwyższenie taryfy kolejowej, wchodzące w życie od 1 października 1929 r., oraz dążenie do dalszego tworzenia zapasów, wpłynęły pomyślnie na sytuację zbytu w miesiącu sprawozdawczym.

Wzrost eksportu węgla kamiennego nastąpił głównie wskutek znacznego zwiększenia się jego wywozu do państw sukcesyjnych, a przede wszystkim do Austrii, która uzupełnia swoje zapasy na zimę.

W związku z mniejszą o jeden ilością dni roboczych (26 wobec 27), wydobyte uległo nieznaczniemu zmniejszeniu.

Zapasy węgla na zwalach uległy nieznacznej redukcji.

Stan przemysłu koksarskiego wykazał znaczne polepszenie, zarówno co do produkcji, jak również i ogólnego zbytu.

W przemyśle brykietarskim miał miejsce dość znaczny popyt, produkcja brykietów jednakże nieznacznie się zmniejszyła.

Stan przemysłu węglowego w sierpniu — według danych tymczasowych — ilustruje następujące zestawienie (w tysiącach ton):

Rejony węglowe: Wydobyte	Zbyt w kraju	Eksport	Zapasy na zwalach ²⁾
śląski	2.971	1.198	597
dąbrowski	742	229	224
krakowski	229	1	66
Razem:	3.942	1.428	887
Lipiec 1929 r. ³⁾	4.024	1.371	914
Wzrost (+) lub zmniejszenie (—) w stosunku do lipca	— 82	— 26	+ 57 — 27

Z danych zestawienia tego wynika, że wydobyte węgla kamiennego w sierpniu wynosiło około 3.942 tys. t., a zatem spadło o 82 tys. t., t. j. o około 2%.

¹⁾ Dane tymczasowe za lipiec 1929 r. — p. zesz. 35/1929, str. 1481.

²⁾ Obliczono przy uwzględnieniu węgla, zużytego na cele własne kopalń, na deputaty robotnicze i urzędnicze, oraz węgla, skreślonego przy sprawozdaniu zapasów.

³⁾ Liczby poprawione.

Przeciętne dzienne wydobyte zwiększyło się (przy 26 dniach roboczych) o ok. 25 tys. t. i wynosiło ok. 152 tys. t.

Ogólny zbył węgla w sierpniu stanowił 3.640 tys. t., co stanowi wzrost o 31 tys. t., z czego na zbył krajowy przypada 2.212 tys. t., t. j. o 26 tys. t. mniej, na eksport zaś 1.428 tys. t., a zatem o 57 tys. t. więcej w porównaniu z miesiącem lipcem. Zapasy węgla na zwalach kopalnianych zmniejszyły się o ok. 27 tys. t., wynosząc 887 tys. t.

Załoga robotnicza w kopalniach węgla kamiennego wzrosła w sierpniu do 125.795 osób, a zatem o 1.259 osób.

Liczbę robotników w poszczególnych rejonach węglowych w sierpniu, w porównaniu z lipcem, ilustruje poniższe zestawienie:

Rejony:	Lipiec	Sierpień	Wzrost (+) wzgl. spadek (—) w stos. do lipca
śląski	87.860	88.702	+ 842
dąbrowski	27.710	28.136	+ 426
krakowski	8.966	8.957	— 9
Razem:	124.536	125.795	+ 1.259

W związku ze zwiększeniem się liczby robotników, zatrudnionych w kopalniach węgla kamiennego, liczba zarejestrowanych bezrobotnych w całym górnictwie węglowym obniżyła się o 1152, wynosząc na dzień 31 sierpnia 2.406 osób.

Przeciętne wydobyte węgla na jedną robotniko-dniówkę w kopalniach węgla kamiennego w całym Państwie w sierpniu wyniosło 1.278 kg, a zatem zwiększyło się w stosunku do lipca o 4 kg.

Przeciętne wydobyte węgla w poszczególnych rejonach węglowych w sierpniu oraz w lipcu ilustrują następujące dane (w kg na robotniko-dniówkę):

Rejony:	Lipiec	Sierpień
śląski	1.355	1.352
dąbrowski	1.090	1.097
krakowski	1.040	1.087

Na Górnym Śląsku zostały wypowiedziane przez związki zawodowe górników z dniem 1 września 1929 r. obowiązujące obecnie taryfy zarobkowe. Związki górników domagają się ogólnej podwyżki płac robotniczych w kopalniach węgla kamiennego o 17%, a nadto przyznania osobnych dodatków dla bliżej oznaczonych robotników wykwalifikowanych.

W zagłębiu dąbrowskim, została wypowiedziana przez związki zawodowe górników umowa z dniem 1 października 1929 r., przyczem Centralny Związek Górników w Polsce, wysunął żądanie 20% podwyżki płac.

Przeciętne całkowite zarobki robotnicze całej załogi w poszczególnych rejonach węglowych według danych za lipiec, w porównaniu z dwoma poprzednimi miesiącami, wynosiły — w zł za dniówkę opłaconą:

Rejony:	Maj	Czerwiec	Lipiec
śląski	9'88	9'82	9'75
dąbrowski	8'51	8'51	8'47
krakowski	7'59	7'52	7'49

Dane te wykazują, że zarobki robotnicze w ciągu ostatnich trzech miesięcy utrzymują się prawie na tym samym poziomie. Ceny węgla wewnątrz kraju, oraz na rynkach konwencyjnych nie zmieniły się.

Eksportowe ceny węgla f. o. b. porty wykazują dalszą tendencję zwykłą, wynosząc dla węgla górnośląskiego do sh 15,6 (węgiel gruby), dla węgla dąbrowskiego do sh 14 (węgiel gruby) za tonę.

Z dniem 1 października 1929 r. wchodzi w życie nowa taryfa kolejowa, przyczem taryfy eksportowe pozostają bez zmiany, natomiast taryfy wewnętrzne dla węgla z rejonu śląskiego i dąbrowskiego zostały podwyższone średnio o ok. 18%, a z rejonu krakowskiego o ok. 14%. Dotyczy to wszelkich sortymentów węgla, prócz miały węglowego, na który taryfa zostaje podwyższona o 42% dla wszystkich rejonów węglowych t. zn. została znacznie podniesiona, pozostając jednak dla miały o 10% niższą niż dla innych sortymentów węgla.

Z ulg specjalnych przy przewozie miały w wysokości 20%, korzystają fabryki Związków Azotowych w Chorzowie, Mościcach oraz fabryka „Azot” w Jaworznie, wreszcie do hut żelaznych przy stacjach: Niekłan, Ostrowiec n/K., Wąchock i Wierzbnik.

Za przesyłki węgla kamiennego z rejonów śląskiego i dąbrowskiego do stacji P. K. P., na odległość większą niż 500 km, przewoźne oblicza się według jednakowej opłaty 190 za 100 km, z rejonu krakowskiego 174 za 100 km.

Poza tem nowa taryfa kolejowa przewiduje szereg udogodnień przy eksporcie węgla, jak następuje:

1) za przesyłki węgla, nadawane do Prus Wschodnich w składzie całych pociągów, najmniej 600 t. w jednym dniu przez jedną kopalnię, przez Dąbrynę-Grajewo przewoźne oblicza się w jednakowej wysokości po 11 za tonę;

2) do Szczecina przez Drawski Młyn po 720 za tonę przy wysyłce najmniej 600 t. w składzie całych pociągów;

3) przesyłki węgla, nadawane w składzie całych pociągów (najmniej 600 t.), jeżeli ich wywóz z Poznania Tamą Garbarską do Szczecina, a z Tczewa drogą morską za granicę celną został udowodniony, przewoźne w drodze zwrotu oblicza się według jednakowej opłaty po 720 za tonę.

Frachty morskie utrzymały się na poziomie poprzedniego miesiąca.

Produkcja koksu (w koksarniach) w sierpniu w zestawieniu z lipcem wykazała wzrost o ok. 5 tys. t., wynosząc 163 tys. t. przy zwiększonym zbycie ogólnym o 4 tys. t., który wynosił 162 tys. t. W miesiącu sprawozdawczym w koksarniach zatrudnionych było 2.835 robotników.

Produkcja brykietów w sierpniu wyniosła ok. 34 tys. t., t. j. zmniejszyła się w porównaniu z miesiącem lipcem o 15 tys. t. Również zmniejszył się nieznacznie ogólny zbył brykie-

tów, który wynosił ok. 34 tys. t. W miesiącu sprawozdawczym zatrudnionych było w brykietarniach 286 robotników.

Węgla brunatnego w sierpniu wydobyto 5 tys. t., t. j. o 1 tys. t. mniej niż w lipcu; również poważnie zmniejszył się ogólny zbył węgla brunatnego. Załoga robotnicza w kopalniach węgla brunatnego stanowiła 280 osób.

PRZEMYSŁ NAFTOWY

ZJAZD NAFTOWY. — W d. 11, 12 i 13 października r. b. odbędzie się w Drohobyczu i Borysławiu doroczny Zjazd Naftowy. Program Zjazdu — poza zwiedzaniem rafinerii i pokazem urządzeń szybowych i narzędzi — obejmuje następujące referaty:

Plenum:

Prof. Inż. Z. Bielski: „Ujednostajnienie metod zbierania obserwacji w czasie wiercenia”,
Inż. W. J. Piotrowski: „Kierunek rozwoju przemysłu przetwórczo-ropnego”,
Dr. K. Tołwiński: „Perspektywy ekspansji wiertniczej w Polsce”.

Sekcja wiertniczo-geologiczna:

Inż. Binder: „Zastosowanie pomp próżniowych”,
Inż. M. Gawliński: „O graficznych sposobach kontroli wydatku szybów ropnych”,
Inż. W. Klimkiewicz: „Odbudowa ciśnienia złoża”,
Inż. Wł. Kołodziej: „O racjonalną metodę mierzenia gazu ziemnego”,
Inż. M. Krygowski: „Koszty wierconego szybu i kaźdoczesny ich przegląd”,
Inż. W. Skoczyński: „Projekt normalizacji połączeń”,
Inż. M. Tokarzewski: „Ekonomia pracy świdra”,
Dr. St. Weigner: „Organizacja służby geologicznej w przemyśle naftowym”,
Inż. J. Wojnar: „O normalny typ żurawia linowo-żerdziowego”,
Cz. Załuski: „Organizacja Spółki Naftowej”,
Inż. J. J. Zieliński: „Wyniki wierceń w południowej Mraźnicy”.

Sekcja rafineryjna:

Prof. Dr. St. Pilat: „Uwodarnianie produktów naftowych”,
Dr. Hausmann (temat będzie podany w dniu odczytu),
Dr. J. Kozicki: „Wytwarzanie i zapotrzebowanie benzyny w latach najbliższych”,
Dr. A. Szajna: „Krakowanie na przykładzie oktanu i hexadex”,
Inż. Ar. Ulmann: „Najważniejsze systemy krakowania i ich wyniki praktyczne”,
Dr. J. Winkler: „Krakowanie frakcji propano-butanowych”,
Dr. W. Jakóbowicz: „Rafinacja benzyn krakowskich”,
Inż. D. Wandycz: „Benzyny krakowe jako produkt uboczny przy destylacji produktów ropnych”,
Inż. L. Kazubski: „Stan przemysłu naftowego a interesy Państwa w przyszłości”.

NOWE DOWIERCENIE ROPY. — W ostatnich dniach września r. b. w otworze świdrowym „Fanto-Horodyszcz Nr. 11” w Mraźnicy w głębokości 1.418 m w rurach 6” w pokładzie piaskowca borysławskiego dowiercono się samoczynnej produkcji ropy w ilości 8 cystern na dobę przy 20 m³/min. gazów.

Ostatnio produkcja ropy ustaliła się przy tej samej ilości gazów na 7 cystern dziennie. Ropa jest zupełnie czysta.

ROLNICTWO

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA ROLNICTWA

SUBWENCJE MINISTERSTWA ROLNICTWA DLA WYCIECZEK ROLNICZYCH NA P.W.K. — Przywiązując dużą wagę do korzyści pedagogicznych, jakie daje zwiedzenie Powszechnej Wystawy Krajowej

z punktu widzenia ogólnopństwowego, jako też i zawodowo-rolniczego, oraz chcąc dać możność szczególnie drobnym rolnikom z całego terytorium Państwa poznania i zwiedzenia Powszechnej Wystawy Krajo-

wej, Ministerstwo Rolnictwa przystąpiło do zorganizowania i subwencjonowania wycieczek rolniczych na Powszechną Wystawę Krajową.

Pomoc Ministerstwa Rolnictwa w odniesieniu do akcji wycieczkowej na omawianą Wystawę wyraziła się w udzielaniu zasiłków na koszty przejazdów uczestników wycieczek na Wystawę i zpowrotem do miejsca zamieszkania. Niezależnie od tego byli również przez Ministerstwo pokrywane koszty przejazdów uczestników, związane ze zwiedzaniem jednego lub kilku gospodarstw lepiej zagospodarowanych, położonych w obrębie województwa poznańskiego.

Prace przygotowawcze, polegające na zorganizowaniu biur informacyjnych, przygotowaniu kwater i t. p. powierzono Wielkopolskiemu Towarzystwu Kółek Rolniczych w Poznaniu.

W celu wykonania tych przygotowań Towarzystwo to otrzymało od Ministerstwa Rolnictwa kwotę zł 75.000 na pokrycie wydatków, związanych z ułatwieniem pobytu, zapewnieniem kwater, informowaniem i t. p., a mianowicie: 1) na uposażenie 20 instruktorów dla oprowadzania wycieczek rolniczych na Wystawie zł 24.000; 2) na zorganizowanie wycieczek dla zwiedzania gospodarstw zł 31.000; 3) na ogólną akcję przygotowawczą (uposażenie kwatermistrza, 2 gońców, koszty zjazdów organizacyjnych, urządzenie biur informacyjnych, koszty wydania informatoryów wystawowych, formularzy i kart rejestracyjnych oraz innych druków) zł 20.000.

Po poczynieniu tych przygotowań przystąpiło Ministerstwo do samej akcji subwencjonowania wycieczek rolniczych. W tym celu opracowano ogólne warunki dla korzystających z tych zasiłków, jak również ustalono stosunek zasiłków Ministerstwa do zasiłków, udzielanych przez związki samorządowe. Warunki te były następujące:

1. — W skład wycieczek rolniczych na Powszechną Wystawę Krajową, korzystających z zasiłków Ministerstwa Rolnictwa względnie związków komunalnych, mogli być przyjmowani tylko właściciele gospodarstw włościańskich, których obszar gospodarstwa nie jest mniejszy od 2 ha i większy od 20 ha. Kolejność korzystania z tych zasiłków przez uczestników, odpowiadających powyższemu warunkowi, ustalono następująco: a) przede wszystkim więc mieli być wybierani na uczestników wycieczek rolniczych, korzystających z zasiłków Ministerstwa Rolnictwa i związków samorządowych, wybitni gospodarze i przodownicy wsi, jak również członkowie organizacji rolniczych, następnie b) osoby, biorące czynny udział w życiu gospodarczym wsi, t. j. członkowie wydziałów powiatowych, zarządów kółek rolniczych, spółdzielni i t. p., c) absolwenci szkół rolniczych, d) osoby, nagrodzone na wszelkiego rodzaju konkursach rolniczych, oraz uczestnicy konkursów rolniczych. Wymienione wyżej zasady kolejności korzystania z zasiłków na udział w wycieczce nie dotyczyły kierownictwa wycieczek, które w pierwszej mierze miało być powierzane nauczycielom szkół rolniczych, a następnie instruktorom rolniczym.

2. — W odniesieniu do liczby uczestników wycieczek, mogących korzystać z zasiłków Ministerstwa Rolnictwa, ustalono, że może ona wynosić 20 osób na powiat z tym jednak, że na każdym 2 uczestników, którym wydział powiatowy ze swoich funduszy ponad oznaczoną liczbę 20 zapewni bezpłatny przejazd, z zasiłku Ministerstwa dodatkowo może korzystać jeszcze 1 uczestnik.

3. — Wycieczki miały być organizowane i przeprowadzane przez organizacje rolnicze, w ścisłym jednak porozumieniu z odpowiednimi urzędami wojewódzkimi i powiatowymi komisjami rolniczymi względnie wydziałami powiatowymi.

4. — Żadne inne wydatki, związane z organizowaniem i przeprowadzaniem wycieczek, oprócz kosztu przejazdu kolejowego, nie mogą być pokrywane z zasiłku Ministerstwa Rolnictwa.

Poza Ministerstwo Rolnictwa. Kółek Rolniczych opracowało i po zaaprobowaniu przez Min. Roln. podało do wiadomości zainteresowanym szereg instrukcji i przepisów, dotyczących zarówno zwiedzających Powszechną Wystawę Krajową i gospodarstwa rolne w obrębie województwa poznańskiego, jak również przyjmujących wycieczki.

Do rozdziału udzielonych zasiłków zostały powołane zasadniczo organizacje rolnicze, w tych jednak województwach, w których unifikacja organizacji rolniczych nie została doprowadzona w chwili udzielania zasiłku do definitywnego zakończenia, rozdział zasiłków i nadzór nad ich wydatkowaniem powierzono urzędowi wojewódzkim, które winny to jednak czynić w ścisłym porozumieniu z miejscowymi organizacjami rolniczymi i uwzględniać w jak najszerszym zakresie ich propozycje.

Ministerstwo udzieliło łącznie zasiłków na częściowe pokrycie kosztów przejazdu uczestników wycieczek rolniczych na Powszechną wystawę Krajową zł 225.704 dla 7.341 uczestników.

W okresie przedświennym do dn. 15 lipca r. b. zwiedziły Wystawę 743 wycieczki, liczące 28.599 uczestników. Udział poszczególnych województw przedstawia się w sposób następujący:

Województwo	Ilość wycieczek	Liczba uczestn.
Kieleckie	43	1.616
Lubelskie	60	2.444
Województwo	49	1.774
Łódzkie	35	1.417
Lwowskie	54	2.309
Pomorskie	39	1.936
Wileńskie	27	1.645
Poznańskie	254	7.122
Białostockie	18	713
Tarnopolskie	8	289
Warszawskie	77	3.951
Poleskie	18	766
Nowogródzkie	16	646
Krakowskie	29	1.197
Śląskie	7	590

W czasie Wielkiego Tygodnia Rolniczego zorganizowało Wielkopolskie Towarzystwo Kółek Rolniczych 11 specjalnych wycieczek do wzorowych gospodarstw hodowlanych, nasiennych i uprzemysłowionych, umożliwiając zgłoszenia indywidualnym osobom. Z powodu jednak małej frekwencji zgłaszających się wycieczek takich odbyło tylko 4. Poza tem 290 wycieczek zwiedziło ośrodki rolnicze, których Towarzystwo na obszarze woj. poznańskiego przygotowało do zwiedzenia w liczbie 455.

Biuro Towarzystwa zarejestrowało i przyjęło również 9 wycieczek zagranicznych w łącznej ilości 184 osób. Wycieczki te były organizowane przez następujące instytucje:

Masarykova Skola Hospodarska, Opawa	18	uczestników
Wydz. Roln. Leśny Uniwersytetu w Jassach	13	"
Wyższa Państwowa Szkoła Rolnicza, Koszyce	32	"
Słow. Zw. Młodz. Wiejskiej, Praga	30	"

Żeńskie Sem. Naucz. Gosp., Chrudim	19	uczestników
Zemelska Jednota, Praga	10	"
Związek Hodowców Nasion, Przerowa	26	"
Związek Robotników Rolnych, Danja	26	"
Koło Przyjaciół Polski, Czechosłowacja	10	"

Inż. J. Mierzejewski

WYCIEZKA MIĘDZYNARODOWEJ PRASY ROLNICZEJ NA P. W. K. — W dn. 18 września r. b. przybyło do Poznania kilkunastu przedstawicieli zagranicznej prasy rolniczej w celu zapoznania się z działem rolniczym P. W. K. Organizacją wycieczki zajęło się Wielkopolskie Towarzystwo Kółek Rolniczych. Wśród obecnych znajdowało się kilku znanych specjalistów i publicystów z zakresu spraw rolnych, m. in.

PP.: Dr. Józef Marek, Kierownik działu gospodarczego dziennika „Venkov” z Pragi, Prof. G. K. Constantinescu z Bukaresztu, Docent Dr. von Falck z Berlina, Dyrektor Departamentu Grzybnictwa i łowczego Ministerstwa Rolnictwa i inni. Jako przedstawiciel Międzynarodowego Instytutu Rzymskiego obecny był P. Prof. Dr. Rostafinski, z ramienia polskiego Ministerstwa Rolnictwa witał wycieczkę Redaktor czasopisma „Rolnictwo” oraz działu rolniczego naszego tygodnika P. Dr. A. Rose. Wycieczka zwiedziła w czasie 3-dniowego pobytu w Poznaniu Wystawę, ze szczególnym uwzględnieniem działu rolniczego, a także gospodarstwo folwarczne w Kopaszewie, należące do P. Prezesa W. Chłapowskiego, i okoliczne gospodarstwa włościańskie, wreszcie cukrownię w Kościanie.

CLA NA PRODUKTY ROLNE — p. str. 1690.

HANDEL

HANDEL ZAGRANICZNY

BILANS HANDLOWY Z POSZCZEGÓLNIEMI KRAJAMI W I PÓŁROCZU 1929 R. — Kwestja geograficznego rozmieszczenia naszego handlu zagranicznego poruszana była na łamach tyg. „Przemysł i Handel” już niejednokrotnie, przyczem zawsze podkreślana była jej wielka waga dla rozwoju eksportu. Duża ilość rynków zbytu, rozdrobnienie eksportu między jak największą liczbą odbiorców zwiększa ten eksport nie tylko bezpośrednio, ale i pośrednio, bo stwarza i zróżniczkowanie jakościowe, rozszerza skalę towarów, nadających się do eksportu. Szczególnie niekorzystne jest oparcie się handlu zagranicznego w głównej mierze na obrotach z sąsiadami. Aczkolwiek ze względu właśnie na wzajemne położenie ożywione obroty towarowe z krajami sąsiedzkimi są zrozumiałe i pożądane, lecz nie powinny nie odgrywać w handlu zagranicznym roli dominującej, zupełnie niewspółmiernej z udziałem tych krajów w ogólnym handlu światowym. Zwłaszcza w momentach, gdy konjunktura wewnętrzna wymaga wzmoczenia eksportu, przy handlu, nastawionym na kraje sąsiednie, powstają poważne trudności, gdyż na ogół w krajach tych konjunktura układa się analogicznie, i one też kurczą import, starając się zwiększać eksport.

Polski handel z zagranicą był i jest jeszcze bardzo mało zróżniczkowany pod względem kierunków i w dużej mierze nastawiony na kraje blisko położone. Lecz ten stan rzeczy ulega stopniowej poprawie. Już targ gospodarczy z Niemcami dał silny impuls do znacznego rozszerzenia rynków zbytu i do szukania nowych źródeł zakupów, teraz proces ten rozdrabniania handlu postępuje w dalszym ciągu. Polski handel zaczyna docierać do bardziej odległych krajów, dążąc zwłaszcza do wyzbycia się odgrywanego uprzednio ogromną rolę pośrednictwa innych krajów. Poza tem rozwija się tendencja do wyrównywania wzajemnych obrotów, do szukania dostawców tam, gdzie mogą znaleźć się odbiorcy na towar polski i t. d. Postępy tego procesu reorganizacji handlu zagranicznego uzewnętrzniają się w dużej mierze w liczbach, ilustrujących bilans handlowy Polski z poszczególnymi krajami. W zesz. 25/1929 (str. 1.094) omawialiśmy odpowiednie dane za I kwartał r. b., obecnie przyjrzymy się liczbom I półrocza r. b.

Zaznaczyć jednak należy, że kształtowanie się handlu zagranicznego Polski w I półroczu 1929 r., a ściślej w I kwartale r. b., znajdowało się pod wpływem czynników specjalnych. Mianowicie, niezwykle ostro

zima — z jednej strony przez swój wpływ na sytuację produkcji, handlu oraz rynku pieniężnego, z drugiej strony przez zahamowanie komunikacji — oddziaływała na zmniejszenie rozmiarów handlu zagranicznego oraz na kierunki tego handlu, na zmiany w obrotach towarowych z poszczególnymi krajami. Jeśli chodzi o wpływ recesji konjunkturalnej na rozmiary i charakter (a pośrednio i na kierunki) obrotów towarowych z zagranicą, to był on w I półroczu r. b. stosunkowo jeszcze niezbyt wielki.

Ogólny obrót towarowy Polski z zagranicą w I półroczu r. b. wynosił zł 2.880'9 miljn., a nie był mniejszy od obrotu w I półroczu 1928 r. (zł 2.968'4 miljn.). Zmniejszenie obrotów dotyczy jednak tylko I kwartału (zł 1.538'3 miljn. w r. ub. wobec zł 1.337'1 w r. b.), gdyż II kwartał wykazuje w r. b. większe obroty (zł 1.430'1 miljn. w r. ub. wobec zł 1.543'8 miljn. w r. b.). Na spadek obrotów w I kwartale r. b. w stosunku do I kwartału r. ub. oprócz specjalnych przyczyn, wskazanych wyżej, wpłynął fakt szczególnego wzmocnienia się przywozu w marcu 1928 r. w związku z przeprowadzonym wówczas przerachowaniem stawek celnych.

Dlatego też spadek obrotów w I kwartale r. b. w porównaniu z I kwartałem r. ub. dotyczy głównie przywozu, a jeśli chodzi o całe półrocze, to wyłącznie tylko przywozu; w I półroczu r. ub. przywóz wynosił zł 1.765'5 miljn., w I półroczu r. b. zaś zł 1.657'1 miljn., natomiast wywóz wynosił odpowiednio: zł 1.202'8 miljn. i zł 1.223'9 miljn. (częściowo wpływ konjunktury).

W konsekwencji deficyt bilansu handlowego był w r. b. mniejszy niż w r. ub., gdyż w I półroczu r. ub. wynosił zł 562'7 miljn., a w I półroczu r. b. tylko zł 433'2 miljn.

Obroty towarowe z poszczególnymi krajami w I półroczu r. b. i r. ub. przedstawia następujące zestawienie (w miljn. zł):

	Obroty:		Salda:	
	I półroczu 1929 r.	I półroczu 1928 r.	I półroczu 1929 r.	I półroczu 1928 r.
Niemcy	805'5	845'4	— 72'4	— 64'1
Anglia	264'2	271'4	— 22'1	— 48'9
Czechosłowacja	256'0	255'2	+ 14'6	+ 39'6
Austria	246'6	269'0	+ 55'0	+ 38'3
Stany Zjedn. Am.	223'7	259'6	— 189'5	— 238'2
Francja	133'0	160'4	— 85'7	— 118'9
Holandja	89'2	120'5	— 33'5	— 26'2
Szwecja	73'0	94'9	+ 19'0	+ 17'1
Szwajcaria	68'6	48'1	— 31'1	— 32'6
Belgia	67'2	61'7	— 5'4	— 7'5
Danja	65'6	66'1	+ 15'2	+ 13'9